

Тимчасовий доступ до речей та документів у системі заходів забезпечення кримінального провадження

У монографії на підставі положень кримінального законодавства та практики його застосування досліджено теоретичні та правові засади застосування тимчасового доступу до речей і документів у системі заходів забезпечення кримінального провадження. Висвітлено генезу законодавчого регулювання та наукового дослідження тимчасового доступу до речей і документів, визначено процесуальний порядок здійснення тимчасового доступу до речей і документів, схарактеризовано речі й документи як об'єкти тимчасового доступу, процесуальну форму здійснення судового контролю щодо застосування тимчасового доступу до речей і документів, з'ясовано наслідки невиконання рішення про тимчасовий доступ до речей і документів. Розроблено відповідні пропозиції та рекомендації з удосконалення процесуального законодавства і практики його застосування.

Видання призначене для науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, юристів-практиків, а також усіх, хто цікавиться юриспруденцією.

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Оксана ХАБЛО, Юлія МАРІНИЧ

ТИМЧАСОВИЙ ДОСТУП ДО РЕЧЕЙ
ТА ДОКУМЕНТІВ У СИСТЕМІ ЗАХОДІВ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО
ПРОВАДЖЕННЯ

Монографія

Київ
2024

УДК 343.14
X12

Рецензенти:

Жанна Удовенко, доцент кафедри кримінального та кримінального процесуального права Національного університету «Києво-Могилянська академія», доктор юридичних наук, доцент;

Андрій Антощук, кандидат юридичних наук, доцент, старший інспектор з особливих доручень відділу супроводження програм інформатизації та роботи з відкритими даними УІАП ГУНП в Донецькій області, професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ

Рекомендовано до друку Вченою радою Національної академії внутрішніх справ 29 червня 2024 року (протокол № 26)

Хабло О.

X12 Тимчасовий доступ до речей та документів у системі заходів забезпечення кримінального провадження [Текст] : монографія / О. Хабло, Ю. Маринич. – Київ : Видавничий центр "Кафедра", 2024. – 264 с.

ISBN 978-966-2711-60-8

У монографії на підставі положень кримінального законодавства та практики його застосування досліджено теоретичні та правові засади застосування тимчасового доступу до речей і документів у системі заходів забезпечення кримінального провадження. Висвітлено генезу законодавчого регулювання та наукового дослідження тимчасового доступу до речей і документів, визначено процесуальний порядок здійснення тимчасового доступу до речей і документів, схарактеризовано речі й документи як об'єкти тимчасового доступу, процесуальну форму здійснення судового контролю щодо застосування тимчасового доступу до речей і документів, з'ясовано наслідки невиконання рішення про тимчасовий доступ до речей і документів. Розроблено відповідні пропозиції та рекомендації з удосконалення процесуального законодавства і практики його застосування.

Видання призначене для науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, юристів-практиків, а також усіх, хто цікавиться юриспруденцією.

УДК 343.14

ISBN 978-966-2711-60-8

© Хабло О., Маринич Ю., 2024

© Національна академія внутрішніх справ, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ТИМЧАСОВОГО ДОСТУПУ ДО РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ.....	7
1.1. Генеза та сучасний стан наукового дослідження тимчасового доступу до речей і документів	7
1.2. Юридичний зміст тимчасового доступу до речей і документів як заходу забезпечення кримінального провадження	25
1.3. Місце та роль тимчасового доступу до речей і документів у системі кримінальних процесуальних дій	50
Висновки до розділу 1	66
РОЗДІЛ 2. НАЛЕЖНА ПРАВОВА ПРОЦЕДУРА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ТИМЧАСОВОГО ДОСТУПУ ДО РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ.....	71
2.1. Процесуальний порядок здійснення тимчасового доступу до речей і документів.....	71
2.2. Речі й документи як об'єкти тимчасового доступу	108
2.3. Судовий контроль під час застосування тимчасового доступу до речей і документів	121
2.4. Наслідки невиконання рішення про тимчасовий доступ до речей і документів.....	142
Висновки до розділу 2	147
РОЗДІЛ 3. УЧАСНИКИ ТИМЧАСОВОГО ДОСТУПУ ДО РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ ЯК ЗАХОДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	153
3.1. Суб'єктний склад тимчасового доступу до речей і документів	153
3.2. Сторона обвинувачення як суб'єкт застосування тимчасового доступу до речей і документів	167

3.3. Сторона захисту, потерпілий як суб'єкти звернення з клопотанням про тимчасовий доступ до речей і документів	190
Висновки до розділу 3	209
ПІСЛЯМОВА	213
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	221
ДОДАТКИ.....	246

ПЕРЕДМОВА

Тимчасовий доступ до речей і документів є інститутом-новацією, упровадженим у національну кримінальну процесуальну систему внаслідок реформування кримінального судочинства та прийняття 2012 року Кримінального процесуального кодексу (КПК) України. Запровадження цього заходу забезпечення кримінального провадження сприяє імплементації в українське законодавство європейських стандартів здійснення кримінального судочинства шляхом розширення засади змагальності на стадії досудового розслідування, адже ініціювати його застосування перед слідчим суддею, судом може не лише сторона обвинувачення, а й сторона захисту.

Аналіз правозастосовної практики дає підстави стверджувати, що тимчасовий доступ до речей і документів є одним з найпоширеніших заходів забезпечення кримінального провадження. Зокрема, лише 2021 року на розгляді в судах першої інстанції знаходилося 215 478 клопотань про тимчасовий доступ до речей і документів, що становить 34,14 % від інших клопотань, які розглядав слідчий суддя в зазначений період. Це засвідчує, що інститут тимчасового доступу до речей і документів є затребуваним для сторін кримінального провадження, що актуалізує необхідність юридичної визначеності й уніфікованості процесуальної форми застосування цього заходу забезпечення кримінального провадження.

Попри те, що тимчасовий доступ до речей і документів найчастіше застосовують серед інших заходів забезпечення кримінального провадження, його законодавча регламентація має суттєві недоліки правового регулювання, що перешкоджає досягненню завдань кримінального провадження. Це підтверджують результати проведеного анкетування адвокатів, слідчих, дізнавачів, детективів, прокурорів, суддів, слідчих суддів. Зокрема, лише 22,7 % опитаних практичних працівників вважають, що інститут тимчасового доступу до речей і документів є достатньо врегульованим заходом забезпечення кримінального провадження, а на думку 54,2 % респондентів, діяльність сторони захисту під час застосування тимчасового доступу до речей і документів потребує детального законодавчого регламентування.

Крім того, учені-процесуалісти не дійшли загально визнаного підходу щодо визначення правової природи тимчасового доступу до речей і документів, статусу речей та документів, вилучених під час його застосування.

Вагомий внесок у розроблення теоретичних і практичних аспектів тимчасового доступу до речей та документів, його структурних елементів зробили такі вчені: Ю. І. Азаров, І. В. Гловюк, О. М. Гумін, С. В. Добровольський, В. А. Завтур, І. П. Зіньковський, С. А. Крушинський, Б. А. Куспись, Т. О. Кузубова, Є. І. Лисаченко, О. О. Лисецький, А. В. Мельниченко, В. В. Михайленко, М. Г. Моторигіна, А. С. Нерсисян, О. А. Подковський, А. В. Ратнова, В. В. Рожнова, В. О. Соловійов, Д. Б. Сергеева, В. І. Сліпченко, М. І. Соф'їн, О. С. Старенький, О. Ю. Татаров, А. Б. Ткачик, Ж. В. Удовенко, В. І. Фаринник, В. О. Фінагеев, С. І. Чернобаєв, А. В. Чуб, А. О. Шульга, М. Є. Шумило, О. Г. Шило та ін.

На рівні монографій і дисертацій дослідження тимчасового доступу до речей та документів здійснено лише в декількох працях. Окреслено питання вивчали А. В. Чуб у дисертації «Тимчасовий доступ до речей та документів як захід забезпечення кримінального провадження» (2015), Т. О. Кузубова «Правові засади інституту тимчасового доступу до речей та документів у кримінальному провадженні» (2019), Є. І. Лисаченко «Тимчасовий доступ до речей та документів як захід кримінального процесуального доказування» (2021).

Однак недослідженими залишилися такі питання: визначення правового статусу вилучених речей і документів; урегульованість діяльності сторони захисту й потерпілого під час застосування тимчасового доступу до речей та документів; відмежування тимчасового доступу до речей і документів від суміжних процесуальних дій; гарантування реалізації права на апеляційне оскарження ухвал слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей та документів. Відсутність правового регламентування зазначених питань спричиняє проблеми під час застосування досліджуваного інституту.

Наведені аргументи засвідчують актуальність наукового дослідження інституту тимчасового доступу до речей і документів у системі заходів забезпечення кримінального провадження.

[Перейти на сайт](#) →